

13. Ренвальд Ж.-К. Профсоюзы: «Да здравствует политика!» [Текст] / Ж. К. Ренвальд // Профсоюзы. – 1999. – № 5–6. – С. 23 – 26.
14. Рогова Г. В. Становление подлинного профсоюзного движения в России [Текст] / Г. В. Рогова // Мировая экономика и международные отношения. – 1994. – № 2. – С. 38–43.
15. Середовище міжнародної економічної діяльності [Електроний ресурс] / – Режим доступу : <http://www.bookz.com.ua/3/4.htm>
16. Цвих В. Ф. Профспілки у громадянському суспільстві: теорія, методологія, практика [Текст] / В. Ф. Цвих. – К.: ВПЦ «Київський університет», 2002. – 376 с.

Надійшла до редколегії 06.01.11

УДК 321

Р. М. Ключник, В. В. Кривошеїн

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ІТАЛІЙСЬКИЙ ДОСВІД ВИРІШЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ КРИЗ

Розглянуто основні фактори політичних криз в Італії. Проаналізовано основні антикризові заходи, вжиті для стабілізації політичної ситуації.

Ключові слова: політична криза, сепаратизм, екстремізм, тероризм, мафія, політичний скандал, антикризова політика.

Рассмотрены основные факторы политических кризисов в Италии. Проанализированы антикризисные меры, принятые для стабилизации политической ситуации.

Ключевые слова: политический кризис, сепаратизм, экстремизм, терроризм, мафия, политический скандал, антикризисная политика.

The main factors of political crises in Italy are considered. Anti-crisis measures taken for stabilization of political situation are analyzed.

Keywords: political crisis, separatism, extremism, terrorism, Mafia, political scandal, anti-crisis policies.

Актуальність дослідження політичних процесів в Італійській Республіці зумовлена особливим значенням цієї країни у європейській та світовій політиці. Незважаючи на порівняно нетривалий час існування, ця держава справила значний вплив на історію Європи та світу і багато в чому визначає хід подій на міжнародній арені. Крім того, проблема вивчення італійського досвіду вирішення політичних криз має істотне теоретичне і практичне значення для унітарних країн, до яких відноситься й Україна.

Метою цієї статті є розкрити сутність кризових явищ в Італії, охарактеризувати основні чинники політичної нестабільності у країні та проаналізувати заходи, які було вжито для стабілізації політичної ситуації.

Даній проблемі присвячена значна кількість публікацій. Серед робіт, які були використані при написанні статті, варто відзначити праці Ю. Александрової, В. Гнетія, Є. Григор'єва, І. Левіна, В. Любіна, О. Осипова та інших вчених і журналістів.

Площа території Італії складає 301,2 тис. кв. км., чисельність населення становить 57,7 млн осіб [1, с. 228]. За цими показниками вона є однією з найбільших країн Європи. Єдиною державною мовою є італійська, у деяких регіонах офіційно визнані також мови національних меншин. Італія є унітарною державою, її адміністративний поділ включає три види одиниць: райони, провінції та комуни.

Історія Італії як єдиного державного утворення веде свій відлік з 1861 р., коли було проголошено Італійське королівство (Regno d'Italia), що фактично стало правонаступником Сардинського королівства. У 1861–1946 рр. країна являла собою за формою правління конституційну монархію, яка формально зберігалася навіть у часи фашистської диктатури. У 1946 р. за результатами референдуму було проголошено Італійську республіку (Repubblica Italiana), а у 1947 р. прийнято нині діючу Конституцію, яка закріпила республіканський лад.

Згідно з Основним Законом, Італія є «демократичною республікою, основою якої є праця» [2, с. 104]. Вищим органом законодавчої влади є двопалатний Парламент, виконавчої влади – Рада міністрів, головою держави є Президент. Уряд формується коаліцією депутатських фракцій і є відповідальним перед парламентом, а отже, Італія є парламентською республікою.

Основними факторами, що зумовлюють специфічну політичну обстановку в Італії, яка суттєво відрізняється від ситуації в інших європейських державах, є: 1) високий рівень розвитку північної частини країни і порівняна відсталість південної; 2) нетривалий період функціонування політичної системи в умовах республіки (з 1946 р.); 3) значна роль фінансово-промислових груп у політичному житті; 4) поляризація політичного спектру країни, вагомий вплив лівих та ультраправих партій; 5) значний вплив Ватикану на політичні процеси.

У даній статті ми спробуємо розглянути основні чинники кризових явищ в Італії. Серед них можна виділити сепаратизм, що знайшов втілення у діяльності Ліги Півночі, політичний радикалізм, криміналізацію бізнесу і політики та профспілкову боротьбу. За останні роки країна пережила низку політичних криз, які були спричинені сукупністю наведених факторів.

Перше за останні два десятиліття загострення політичної обстановки в Італії мало зовнішньополітичне підґрунтя і було пов'язане із закінченням «холодної війни». Тривалий час головними акторами на політичній арені країни були Християнсько-

демократична партія та Італійська комуністична партія. Роль третьої сили відіграла Італійська соціалістична партія, яка помітно поступалася партіям-лідерам за впливовістю. Така двопартійна система була певною мірою зумовлена протистоянням капіталістичного та соціалістичного таборів і відбивала тогочасну ситуацію на міжнародній арені.

Розпад СРСР похитнув позиції комуністів, і партія розпалася на дві політичні сили: Демократичну партію лівих сил та Комуністичне відновлення. Перша з них переорієнтувалася на соціал-демократичну ідеологію та увійшла до Соціалістичного інтернаціоналу, а друга залишилася на марксистських позиціях. Такі зміни на лівому фланзі стали випробуванням для християнських демократів, які протягом кількох десятиліть використовували антикомуністичні гасла, щоб змусити виборців голосувати за себе.

Як наслідок, на політичну авансцену вийшли ті сили, які раніше були малопомітні або взагалі не існували: Італійський соціальний рух – Національний альянс, Ліга Півночі, «Вперед, Італія!». Ультраправий Національний альянс досяг значних успіхів на парламентських виборах (1992 р. – 5,4%, 1994 р. – 13,5%, 1996 р. – 15,7%). Ліга Півночі, що виступила з гаслами федералізації країни та перегляду розподілу доходів на користь промислово розвиненої Півночі і його подальшого дистанціювання від слабшого Півдня, отримала на виборах 1992 р. 8,6%, а у 1996 р. вже 10,1% голосів. Новоутворене об'єднання «Вперед, Італія!», очолюване бізнесменом Сільвіо Берлусконі, об'єдналося з цими силами і на виборах 27 березня 1994 р. вищеназвані праві партії отримали в сумі 42,8% голосів виборців та 58,1% у Палаті депутатів [3, с. 86–87]. С. Берлусконі очолив уряд, а ключові командні висоти в італійській політиці отримали праві.

Після перемоги на виборах коаліція зіштовхнулася з кризою, спричиноюю різноманітністю партій, що входили до неї. Так, майже одразу об'єднання залишила Ліга Півночі, представники якої вважали, що уряд ігнорує їх вимоги. Крім того, концерн С. Берлусконі «Fininvest» був втягнутий до одного з корупційних скандалів, що призвело до зниження довіри до уряду. Слід зазначити, що скандали та викриття афер у вищих ешелонах влади є характерною особливістю італійської політики протягом останніх десятиліть. Уряд правих запропонував шлях виходу з кризи, який передбачав зменшення витрат у соціальній сфері. У жовтні 1994 р. у відповідь на це профспілки Італії організували загальнонаціональний страйк, змусивши прем'єра перервати візит до Росії. 22 грудня 1994 р. уряд пішов у відставку. Йому на зміну прийшов «уряд технократів» Л. Діні, який проіснував до виборів 1996 р., на яких перемогу здобуло лівоцентристське об'єднання «Оливкове дерево» («L'Oliv»), яке очолив економіст Р. Проді. Це стало поворотним моментом у новітній історії Італії, оскільки вперше до влади на національному рівні прийшли колишні комуністи – Демократична партія лівих сил та її союзники.

Вищеописані події дають дослідникам підстави стверджувати, що у цей час відбувся перехід від Першої до Другої республіки. З

1993 р., коли було прийнято нові виборчі закони, і до 1996 р., коли до влади прийшли ліві сили, тривав перехідний період, який характеризувався докорінними змінами у партійній системі. Замість двоблокової системи (а можливо, навіть, системи однієї домінуючої партії, оскільки ліві тривалий час перебували в опозиції) виникла багатопартійна, яка у дещо видозміненому вигляді існує і дотепер.

На думку В. Любіна, головним недоліком системи Першої республіки було те, що вона спиралася на беззастережне панування на політичній арені партії ХДП [3, с. 86]. Ця обставина сама по собі вже протирічила принципам демократії, що передбачають чергування при владі альтернативних політичних сил. ХДП об'єднала навколо себе усі антикомуністичні сили, але ослаблення лівих опонентів на початку 1990-х рр. призвело до порушення рівноваги: праві усвідомили, що «боротися немає проти кого». Наслідком цього стало формування нової конфігурації політичних сил, що вперше проявилось у 1996 р. після приходу до влади лівих – значною мірою колишніх комуністів. З цього часу для італійської політичної системи стало закономірним чергування при владі коаліцій лівих і правих партій. При цьому збереглася відмінна риса італійської політики – нетривалість існування урядів та нестійкість коаліцій. Тільки за п'ять років (1996–2001 рр.) при владі перебували три лівоцентристські уряди, які очолювали Р. Проді, М. Д'Алема та Дж. Амато. Цим урядам так і не вдалося подолати кризу легітимності, оскільки склад коаліцій постійно змінювався. Натомість права опозиція змогла мобілізувати електорат на боротьбу з кризою, у якій звинуватили уряд лівих. У 2000 р. на виборах до місцевих органів влади переміг блок «Полос свободи», який очолював С. Берлусконі. У 2001 р. його коаліція «Дім свобод» була підтримана більшістю громадян на парламентських виборах. На виборах до Сенату «Дім свобод» отримав 42,5% голосів, а «Оливкове дерево» – 39,2%, до Палати депутатів відповідно 45,4% і 43,7%. Але місця між лівими і правими розподілилися в іншій пропорції через особливості виборчої системи: у Сенаті «Дім свобод» отримав 177 місць, а «Оливкове дерево» – 130, тобто різниця становила 47 місць. У Палаті представників ці сили отримали 282 і 192 місця відповідно. Коментуючи результати виборів, голова лівоцентристського уряду, що складав повноваження, Дж. Амато заявив: «Мажоритарна виборча система перетворила малу перевагу у голосах на величезну перевагу у кріслах» [4, с. 73].

Слід зазначити, що в особі С. Берлусконі до влади в Італії прийшов великий бізнес, таким чином політичні й економічні ресурси сконцентрувалися в одних руках. Це зумовило певну стабілізацію в країні: протягом 2001–2006 рр. політична система країни не зазнавала істотних криз. Проте «Дім свобод» програв вибори 9–10 квітня 2006 р., поступившись «Оливковому дереву» лише на 24 тисячі голосів [5, с. 7]. С. Берлусконі пішов у відставку, а уряд очолив лідер переможців Р. Проді.

2008 рік розпочався для Італії з нового загострення політичної кризи. 18 січня міністр юстиції Клементе Мастелла подав у відста-

вку у зв'язку з корупційним скандалом. Міністра було звинувачено у низці злочинів, у тому числі у зловживанні службовим становищем та створенні злочинної організації, яка маніпулювала державними фондами і лобіювала інтереси політичної партії «Союз демократів за Європу», яку очолював К. Мاستелла. Після відставки міністра юстиції ця партія вийшла з коаліції, на яку спирався кабінет Р. Проді. Це дало можливість правоцентристській опозиції порушити питання про його відставку [6, с. 6].

24 січня 2008 р. Сенат 161 голосом проти 156 виніс уряду востаннє недовіри [7, с. 6]. Р. Проді безрезультатно прагнув переконати парламентарів, що «Італія не може дозволити собі залишитися без уряду». Прем'єр був вимушений подати у відставку, голові Сенату Франко Маріні не вдалося створити перехідний уряд, а Президент Дж. Наполітано за підсумками консультацій з парламентськими лідерами призначив проведення нових виборів на 13–14 квітня 2008 р. Голова держави наголосив, що прийняте ним рішення було вимушеним, оскільки у ситуації, що склалася, у нього не залишилося інших варіантів розв'язання політичної кризи.

Дострокові парламентські вибори продемонстрували зсув політичних симпатій італійців у правий бік. Результати волевиявлення громадян підтвердили прогнози експертів: упевнену перемогу отримала опозиція. Коаліція «Народ свободи», очолювана С. Берлусконі, отримала 46,8% голосів виборців, що забезпечило їй 340 місць у Палаті депутатів. У Сенаті вона отримала 171 мандат. Опоненти С. Берлусконі – Демократична партія, очолювана Вальтером Вельтроні, та «Італія цінностей» отримали 241 місце у нижній і 130 місць у верхній палатах парламенту [8, с. 10]. Варто зазначити, що до коаліції, що перемогла на виборах, входить також Ліга Півночі, яка отримала 8,3 % голосів італійців, що свідчить про існування невирішеної проблеми сепаратизму в країні. Це певною мірою нагадує ситуацію у Бельгії, де фламандські сепаратисти неодноразово заявляли про наміри відокремитися.

Прийшовши до влади, правоцентристи зіштовхнулися з глобальною економічною кризою, що охопила восени 2008 р. майже усі розвинені країни. Голова уряду С. Берлусконі у зв'язку з цим заявив: «Цю кризу, масштаби якої до кінця невизначені, ми маємо розглядати і розглядаємо з занепокоєнням». Уряд Італії в рамках боротьби з кризою виділив вісім мільярдів євро на «соціальні амортизатори», під якими розуміють механізми, що дозволяють державі надавати допомогу найслабшим та найменш захищеним верствам населення, у тому числі громадянам, які залишилися без роботи [9].

Незважаючи на цей крок, економічна криза в Італії швидко набула політичного забарвлення. Погіршення економічної ситуації та зростання безробіття змусили профспілкових лідерів та опозиційних політиків вдатися до акцій протесту. 5 грудня 2009 р. на вулиці Риму вийшли 350 тисяч громадян (поліція заявила про 90 тис учасників). Акція «Ні, Берлусконі!» була організована групою активістів за допомогою соціальної мережі Facebook і стала першою в Іта-

лії масштабною протестною демонстрацією, практично повністю організованою через Інтернет [10, с. 8].

У відповідь на падіння популярності свого лідера правляча партія «Народ свободи» організували низку акцій на підтримку політики уряду. Наймасштабніша з них за участю самого С. Берлусконі відбулася 20 березня 2010 р., у ній взяла участь близько 150 тис осіб. Дії уряду з нейтралізації опору опозиції виявилися порівняно результативними: на виборах до органів місцевого самоврядування у шести з тринадцяти регіонів, де проходило голосування, перемогла правляча коаліція, причому в чотирьох регіонах до цього при владі знаходилися опозиціонери [11].

Говорячи про кризові явища в Італії, слід згадати про специфічні фактори, які роблять політичне життя країни несхожим на хід політичних процесів в інших європейських державах.

Одним з таких явищ є італійська мафія – мережа організованих злочинних угруповань, що виникла на Сицилії і звідти розповсюдилася на всю територію країни, а також на великі міста США, де проживає велика кількість вихідців з Італії. Мафіозні клани контролюють значну частину бізнесу у південній частині країни, а основними видами діяльності цих угруповань є рекет і бандитизм. Протягом кількох десятиліть влада Італії намагалася ліквідувати мафіозні клани, але безрезультатно. На початку 1990-х рр. боротьба з мафією активізувалася: було вдосконалено законодавство, що дозволяло ефективно протидіяти організованій злочинності. Зусилля поліції та карабінерів, на допомогу яким було залучено армію, стали координуватися спеціально створеним Національним управлінням з боротьби з мафією. Також було значно розширено повноваження прокуратури.

Злочинні угруповання відповіли терором: за два місяці були вбиті два верховні прокурори, які координували діяльність правоохоронних органів проти мафії: Дж. Фальконе і П. Борселіно [12, с. 119]. Проте позиції мафії були серйозно послаблені.

У 2009 – 2010 рр. відбулася нова серія операцій проти організованої злочинності. Так, у липні 2010 р. було заарештовано близько трьохсот членів мафіозної організації «Ндрангета» («Ndrangheta»), яка займалася рекетом та торгівлею зброєю і наркотиками [13]. Після цього позиції італійської мафії серйозно похитнулися.

Роль мафії у політичному житті Італії полягає, окрім іншого, в тому, що вона співробітничает з низкою політиків та політичних партій, отримуючи від неї кошти на вибори та відстоюючи їх інтереси в органах влади. При цьому факти зв'язків посадовців та політиків з мафією часто викриваються правоохоронними органами та тиражуються ЗМІ, що стає причиною політичних скандалів, а відтак дестабілізує ситуацію в країні. Взаємні звинувачення у зв'язках з організованою злочинністю часто використовуються політиками під час виборчих кампаній або для усунення від влади політичних опонентів. Подібним чином було дискредитовано уряд Р. Проді у 2008 р.

Іншим вагомим фактором італійського політичного життя є екстремізм. Після Другої світової війни Італія більше за інші євро-

пейські країни страждала від тероризму, який взяли на озброєння одразу декілька рухів: ультраліві «Червоні бригади», неофашисти та тірольські сепаратисти. Теракти, замаху, вбивства політичних діячів та бізнесменів стали звичним явищем в Італії 1970-х років, особливо в її південній частині. Тільки у 1978 р. «Червоні бригади» вчинили більше ніж 2500 акцій із застосуванням насильства [14, с. 55]. Тогочасна Італія вважалася найнебезпечнішою країною Західної Європи, її небезпідставно розглядали як осередок організованої злочинності. Для того, щоб нейтралізувати екстремістський уряди християнських демократів вдалися до низки спецоперацій, завдяки яким найрадикальніші представники ультралівих та неофашистських груп були заарештовані, а їх більш помірковані соратники були вимушені шукати законні способи політичної боротьби. Успішність цієї кампанії непрямо підтверджується тим фактом, що у липні 2001 р. спецслужби попередили масштабний теракт у Генуї, який планували організувати бойовики «Аль-Каїди».

На думку О. Осипова, відмінна риса Італії в тому, що вона однією з перших встановила контакти з так званими країнами вигнаннями, де при владі знаходяться диктаторські режими і звідси виходить загроза тероризму [14, с. 59]. З Іраном, Лівією, КНДР, Кубою Рим встановив повноформатні дипломатичні відносини, розвиває економічне, науково-технічне, культурне співробітництво. Італія завжди потерпала від екстремістських рухів, і тому навчилася більш гнучко будувати свої відносини з «екзотичними» партнерами. Італійське керівництво усвідомило: з такими явищами, як нетерпимість, екстремізм, агресія, неможливо боротися лише шляхом конфронтації. У той же час помилково не зважати на них, роблячи вигляд, наче їх не існує взагалі.

Історично Італію пов'язує зі Сходом більше спільного, ніж інші європейські країни. Стосунки з арабським світом давали Риму незалежні переваги у сфері економічної та енергетичної безпеки. Так, концерн FIAT був врятований від банкрутства завдяки лівійським інвестиціям, а більшу частину нафти Італія отримує з Лівії та Алжиру.

Неконфліктні відносини з арабським Сходом вже дали свої результати. Починаючи з середини 1970-х рр. ісламісти не здійснили в Італії жодної серйозної акції. Деякі дослідники навіть припускають, що між італійськими спецслужбами та ісламськими радикалами існує негласна домовленість, за якою вони мали згорнути свою діяльність на Апеннінах [14, с. 59].

Маючи досвід боротьби з терористами усіх рухів та течій, італійці не відкладають вирішення питань, в яких міститься конфлікт, а одразу братися за їх розв'язання, «промовляючи усі нюанси вголос», щоб позбутися двозначностей. Цей підхід успішно застосовується на Близькому Сході: італійські дипломати користуються повагою як ізраїльтян, так і арабів. Таким чином, поміркованість у вирішенні внутрішніх криз дозволила Італії бути посередником при розв'язанні міжнародних.

Досвід Італії доводить, що боротися з екстремізмом можна лише за підтримки усього суспільства. Дій спецслужб, армії та поліції недостатньо: необхідна участь широких мас населення та політичних еліт, що й спостерігається в останні роки в Італії.

Підводячи підсумок, слід зазначити, що політична система країни наразі зіштовхнулася з новими викликами. Так, знову дається взнаки діяльність екстремістів: у грудні 2010 р. у посольства Чилі та Швейцарії у Римі було відправлено посилки, які містили вибухові пристрої. Відповідальність за скоєне взяли на себе місцеві анархісти [15]. Таким чином, проблема тероризму в Італії сьогодні залишається однією з найбільш актуальних.

В останні тижні 2010 р. зросла також активність легальної опозиції: 11 грудня у Римі відбулася масова демонстрація противників С. Берлусконі. Основною причиною чергового загострення політичної кризи став план реформи системи освіти, що передбачав скорочення фінансування навчальних закладів. Політичні опоненти звинуватили прем'єра у нездатності подолати економічну кризу та причетності до корупційних скандалів. 14 грудня 2010 р. Сенат і Палата депутатів висловили довіру чинному уряду, що призвело до масових безпорядків у Римі та інших містах [16]. Ситуацію загострює й те, що деякі кримінальні справи, відкриті проти прем'єра, досі залишаються відкритими, а це, у свою чергу, дає опозиції додаткові можливості для звинувачень на адресу С. Берлусконі.

Таким чином, італійська модель вирішення політичних криз в першу чергу орієнтована на комплексне подолання економічних і політичних труднощів, що періодично виникають в країні. Специфічною рисою італійської політичної ситуації є значна кількість факторів нестабільності: наприклад, якщо у Бельгії провідним чинником загострення кризи є сепаратизм, а у Франції профспілковий рух, то Італія, окрім перерахованого, зіштовхнулася також з мафією та екстремізмом, що набули загрозливого для державної безпеки характеру. Відтак, характерною рисою італійської моделі вирішення політичних криз є консолідація нації та злагоджена діяльність усіх гілок влади та правоохоронних органів.

Бібліографічні посилання

1. Энциклопедия стран мира [Текст] / гл. ред. Н. А. Симония. – М. : ЗАО «Издательство «Экономика», 2004. – 1319 с.
2. Конституция Италии [Текст] // Конституции стран мира : в 3 т. / под общ. ред. Л. А. Окунькова. – М. : Издательство НОРМА, 2001. – Т. 2. – С. 104–132.
3. Любин В. Итальянская партийно-политическая система в 90-е годы (переход от Первой ко Второй республике) [Текст] / В. Любин // Мировая экономика и международные отношения. – 1998. – № 3. – С. 85–96.
4. Осипов О. К итогам всеобщих выборов в Италии [Текст] / О. Осипов // Компас. – 2001. – № 20. – С. 72–79.

5. **Александрова Ю.** Берлускони держитися за власть [Текст] / Ю. Александрова // Независимая газета. – 2006. – 21 апреля. – С. 7.
6. **Пушкарская Е.** Романо Проди повторил вопрос о доверии [Текст] / Е. Пушкарская // Коммерсантъ-Украина. – 2008. – 23 января. – С. 6.
7. **Пушкарская Е.** Романо Проди отстранили от кризиса [Текст] / Е. Пушкарская // Коммерсантъ-Украина. – 2008. – 28 января. – С. 6.
8. **Гнетий В.** Берлускони обеспечен третий срок [Текст] / В. Гнетий // Независимая газета. – 2008. – 16 апреля. – С. 10.
9. Берлускони озабочен масштабами кризиса [Электронный ресурс] / Независимая газета. – Режим доступа : <http://news.ng.ru/2009/02/13/1234533727.html>
10. **Григорьев Е.** Демонстрации по всей Европе [Текст] / Е. Григорьев // Независимая газета. – 2009. – 7 декабря. – С. 8.
11. Италия: Берлускони на коне [Электронный ресурс] / Независимая газета. – Режим доступа: http://www.ng.ru/world/2010-04-01/7_italy.html
12. **Левин И.** Выбор Италии [Текст] / И. Левин // Мировая экономика и международные отношения. – 1994. – № 7. – С. 118–128.
13. В Италии арестованы 67 предполагаемых членов калабрийской мафии [Электронный ресурс] / Интерфакс. – Режим доступа: <http://www.interfax.ru/society/news.asp?id=146161>
14. **Осипов О.** Опыт преодоления радикализма в Италии [Текст] / О. Осипов // Компас. – 2002. – № 2–3. – С. 55–64.
15. Италия. Вендетта по-анархистски [Электронный ресурс] / Euronews. – Режим доступа: <http://ru.euronews.net/2010/12/24/rome-on-high-alert-after-parcel-bombs/>
16. Berlusconi survives no-confidence vote [Electronic resource] / Reuters. – Access mode: <http://www.reuters.com/article/idUSRMEENE69X20101214>

Надійшла до редколегії 04.01.11

УДК 321.01:342.2

І. Г. Алексеєнко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ПОЛІТИКО-ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ СУДОВОЇ ВЛАДИ В СУЧАСНИХ ФОРМАХ ПРАВЛІННЯ

Розглядаються умови та принципи значення судової гілки влади в межах сучасних форм правління. Увагу приділено проблемам існування політичної суб'єктності судової гілки влади в межах різних національних контекстів. Обґрунтовується, що самостійність судової гілки влади є характерною для демократичних політичних режимів.

Ключові слова: форма правління, демократія, судова гілка влади, правовий прецедент, взаємодія політичних інститутів.